



Til lovforslag nr. L 26

Folketinget 2014-15

Betænkning afgivet af Socialudvalget den 4. december 2014

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af adoptionsloven

(Adgang for samlevende til at adoptere sammen)

[af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold (Manu Sareen)]

1. Ændringsforslag

Ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold har stillet 2 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 8. oktober 2014 og var til 1. behandling den 30. oktober 2014. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold sendte den 23. december 2013 dette udkast til udvalget, jf. SOU alm. del – bilag 84 (folketingsåret 2013-14). Den 8. oktober 2014 sendte ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget og den 15. oktober 2014 et supplerende høringssvar.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 5 spørgsmål til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af DF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Venstres medlemmer af udvalget støtter lovforslaget, som sidestiller samlevendes ret med ægtepars ret til adoption. Venstre finder, at lovforslaget er naturligt, da familiemønstrene har ændret sig. Også mange biologiske børn vokser op med forældre, der ikke er gift. Venstre støtter dog ale-

ne forslaget, da ministeren med sine svar har præciseret, at det som udgangspunkt gælder, at de samlevende, der godkendes til at adoptere et barn, lever op til samme betingelser, som gælder for at indgå ægteskab.

Socialistisk Folkepartis og Enhedslistens medlemmer af udvalget støtter lovforslaget, men er ærgerlige over, at lovforslaget ikke indeholder en del, som ophæver kravet om 2½ års samliv, når det gælder kvindelige par, der via hjemmeinsemination skal have et barn sammen og altså ikke kan imødekomme kravet om 2½ års samliv med barnet.

Et *mindretal* i udvalget (DF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme imod de stillede ændringsforslag.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Af *ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af DF):

Til titlen

1) Titlen affattes således:

»Forslag
til

Lov om ændring af adoptionsloven, forældreansvarsloven og lov om dansk indfødsret

(Adgang for samlevende til at adoptere sammen m.v.)«
[Konsekvens af ændringsforslag nr. 2]

Nye paragraffer

2) Efter § 1 indsættes som nye paragraffer:

»§ 01

I forældreansvarsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1085 af 7. oktober 2014, foretages følgende ændring:

1. Efter § 7 indsættes:

»§ 7 a. Forældre, der sammen har adopteret et barn, har fælles forældremyndighed.

Stk. 2. En forælder, der har adopteret et barn alene, har forældremyndigheden alene, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Forældre har fælles forældremyndighed, når den ene har adopteret den andens barn efter § 5 a, stk. 1, i adoptionsloven.«

§ 02

I lov om dansk indfødsret, jf. lovbekendtgørelse nr. 422 af 7. juni 2004, som ændret ved § 30 i lov nr. 542 af 24. juni 2005, § 6 i lov nr. 647 af 12. juni 2013, lov nr. 729 af 25. juni 2014 og lov nr. 730 af 25. juni 2014, foretages følgende ændring:

1. I § 2 a, stk. 1, indsættes efter »ægtepar«: »eller et samlevende par«, efter »ægtefællerne« indsættes: »eller en af de samlevende«, og »ugift« ændres til: »enlig«.
[Konsekvensændring af anden lovgivning]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Som det fremgår af ændringsforslag nr. 2 foreslås der i lovforslaget indsat bestemmelser om ændring af forældreansvarsloven og indfødsretsloven. Det foreslås, at lovforslagets titel ændres, således at titlen afspejler dette.

Til nr. 2

Ad § 01, nr. 1

Efter adoptionslovens § 16, stk. 1, indtræder der ved adoption samme retsforhold mellem adoptant og adoptivbarn som mellem forældre og deres barn, og efter bestemmelsens stk. 2 får den adopterede ved stedbarnsadoption i forhold til ægtefællerne eller de tidligere ægtefæller samme retsstilling, som om den pågældende var deres fælles barn. Barnet stilles således på samme måde, som hvis adoptanterne havde været barnets forældre allerede fra fødslen.

Retsforholdet mellem adoptant og adoptivbarn efter § 16 i adoptionsloven omfatter bl.a. forældremyndigheden over barnet. Adoptionsloven indeholder derfor ikke regler, der direkte regulerer forældremyndighed ved adoption. Indtil 1996 fandtes reglerne om forældremyndighed i myndighedsloven (lov om umyndighed og værgemål). Loven indeholdt i § 29 en bestemmelse om forældremyndigheden over adop-

tivbørn. Bestemmelsen havde følgende ordlyd: »Forældremyndigheden over adoptivbørn tilkommer adoptanten. Med hensyn til børn, der er adopteret af ægtefæller, såvel som mandens af hustruen adopterede ægtebørn og hustruens af manden adopterede børn gælder samme regler om ægtefællers fællesbørn«. Bestemmelsen blev ophævet ved lov nr. 230 af 6. juni 1985 om ændring af myndighedsloven m.v. Baggrunden for dette var, at bestemmelsen blev foreslået ophævet i betænkning nr. 985 fra 1983 om forældremyndighed og samværsret afgivet af en arbejdsgruppe under Justitsministeriet, idet den blev vurderet at være overflødig på grund af adoptionslovens § 16. Reglerne om forældremyndighed findes i dag i forældreansvarsloven (lovbekendtgørelse nr. 1085 af 7. oktober 2014), der ikke indeholder regler, der direkte regulerer forældremyndighed ved adoption.

Adoptionslovens § 16, stk. 1 og 2, om retsforholdet mellem adoptant og adoptivbarn fortolkes således som indeholdende en henvisning til reglerne om forældremyndighed i forældreansvarsloven, således at disse regler finder tilsvarende anvendelse ved adoption.

Forældreansvarslovens kapitel 2 indeholder regler om, hvem der har forældremyndigheden ved barnets fødsel, og hvordan forældremyndigheden efterfølgende kan ændres. Af relevans for forældremyndighed ved adoption er forældreansvarslovens § 6, hvorefter forældre, der er gift med hinanden ved barnets fødsel, har fælles forældremyndighed. Dette gælder dog ikke, hvis ægtefællerne ved barnets fødsel er separerede. I så fald har moren forældremyndigheden alene, medmindre den fraseparerede mand eller kvinde anses som henholdsvis far eller medmor til barnet, enten ifølge anerkendelse eller dom, eller hvis forældrene har afgivet en erklæring om, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet. Herudover har forældrene fælles forældremyndighed, hvis de har været gift med hinanden inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel.

Efter forældreansvarslovens § 7 har forældre, der ikke er gift med hinanden, fælles forældremyndighed, hvis de efter børneloven (lovbekendtgørelse nr. 1097 af 7. oktober 2014) har afgivet erklæring om, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet, eller de efter § 9 i forældreansvarsloven har indgået aftale om fælles forældremyndighed. Derudover har forældrene fælles forældremyndighed, hvis faderskabet eller medmoderskabet fastsættes ved anerkendelse eller dom og forældrene har haft fælles folkeregisteradresse inden for de sidste 10 måneder før barnets fødsel. I øvrige tilfælde har moren forældremyndigheden alene.

Når disse regler anvendes på forældremyndighed ved adoption indebærer de, at ægtepar har fælles forældremyndighed, når de adopterer sammen. Ægtefæller har ligeledes fælles forældremyndighed, når den ene ægtefælle adopterer den anden ægtefælles barn (stedbarnsadoption). Endelig har den, der adopterer et barn alene, forældremyndigheden alene.

Som det fremgår af lovforslaget har ugifte samlevende efter gældende ret ikke mulighed for at adoptere sammen, men med lovforslaget får de mulighed for at adoptere sammen efter samme regler som ægtefæller.

Som konsekvens heraf bør ugifte samlevende, der adopterer sammen, herunder stedbarnsadopterer et barn, stilles på samme måde som ægtefæller i relation til forældremyndighed. Dette skyldes, at formålet med at give samlevende adgang til at adoptere sammen er at sikre barnets ret til to forældre og at give begge forældre de samme rettigheder og ansvar i forhold til barnet. Samlevende, der adopterer sammen, bør således i lighed med ægtefæller automatisk tillægges fælles forældremyndighed over barnet ved adoption. Endvidere bør de ved stedbarnsadoption få fælles forældremyndighed.

Efter ordlyden af adoptionslovens § 16, stk. 1 og 2, sammenholdt med forældreansvarslovens §§ 6 og 7 vil samlevende, der adopterer sammen, herunder stedbarnsadopterer et barn, ikke få fælles forældremyndighed. Det er derfor nødvendigt at ændre reglerne om forældremyndighed ved adoption.

Det foreslås, at denne ændring foretages ved at indsætte en ny bestemmelse (§ 7 a) i forældreansvarsloven, som sikrer, at samlevende, der adopterer sammen, herunder stedbarnsadopterer, får fælles forældremyndighed. Dermed undgås det, at der opstår tvivl om forældremyndighedsspørgsmålet.

Ved denne ændring udmøntes adoptionslovens § 16, stk. 1 og 2, for så vidt angår forældremyndighed. Bestemmelsen placeres i forældreansvarsloven sammen med de øvrige bestemmelser om forældremyndighed, således at forældreansvarsloven indeholder en samlet regulering af placeringen af forældremyndighed, herunder også ved adoption.

Efter forældreansvarslovens § 7, stk. 4, har moren forældremyndigheden alene i de tilfælde, der ikke efter forældreansvarsloven er fælles forældremyndighed. I relation til eneadoptanter foreslås bestemmelsen præciseret, således at en eneadoptant uanset køn automatisk har eneforældremyndighed. En samlever eller en ægtefælle, der adopterer henholdsvis sin afdøde samlevers eller afdøde ægtefælles særbarn, vil efter den foreslåede bestemmelse få forældremyndigheden alene.

Den foreslåede bestemmelse i forældreansvarslovens § 7 a indeholder følgende bestemmelser:

Efter stk. 1 har forældre, der adopterer sammen, fælles forældremyndighed. Bestemmelsen omfatter forældre, uanset om de er ægtefæller eller samlevende.

Efter stk. 2 har eneadoptanter forældremyndigheden alene.

Efter stk. 3 har forældrene fælles forældremyndighed ved stedbarnsadoption efter adoptionslovens § 5 a, stk. 1, uanset om de er ægtefæller eller samlevende.

Bestemmelsen omfatter kun placeringen af forældremyndigheden ved adoptionen. Den er således ikke til hinder for efterfølgende ændringer af forældremyndigheden ved aftale, afgørelse eller efter en adoptants død efter de almindelige regler herom i forældreansvarsloven.

De foreslåede bestemmelser om forældremyndighed ved adoption gælder for alle adoptioner, herunder adoptioner, der allerede er gennemført. Baggrunden herfor er, at den nuværende retsstilling ikke ændres for de børn, der allerede er adopteret, idet forslaget alene er en udmøntning af adoptionslovens § 16, stk. 1 og 2, for så vidt angår spørgsmålet om forældremyndighed. Som nævnt omfatter bestemmelsen kun placeringen af forældremyndigheden ved adoptionen. Den griber således ikke ind i ændringer af forældremyndigheden, der er foretaget inden lovens ikrafttræden.

Ad § 02, nr. 1

Efter indfødsretslovens § 2 A, stk. 1, er det en forudsætning for videregivelse af dansk statsborgerskab ved adoption, at barnet enten adopteres af et ægtepar, hvor mindst en af ægtefællerne er dansk statsborger, eller af en ugift dansk statsborger.

Med ændringsforslaget foretages en konsekvensændring af indfødsretslovens § 2 A, stk. 1, således at bestemmelsen bringes i overensstemmelse med adoptionsloven og ugifte samlevende par sidestilles med ægtefæller i relation til videregivelse af dansk statsborgerskab ved adoption.

Det er regeringens opfattelse, at denne ændring af indfødsretsloven er en helt naturlig del af en ændring af adoptionsloven, der ligestiller ægtepar og samlevende par.

Endvidere vil en manglende konsekvensændring af indfødsretsloven i denne henseende kunne rejse spørgsmål i forhold til Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, idet der derved ville kunne ske en forskelsbehandling af adoptivbørn af ugifte samlevende i forhold til adoptivbørn af ægtefæller eller enlige.

Ændringsforslaget har ikke til formål at ændre på, at videregivelse af dansk statsborgerskab ved adoption kun kan ske af par, der adopterer sammen, eller af en enlig. Det er og skal således heller ikke fremover være muligt f.eks. automatisk at videregive dansk statsborgerskab i tilfælde, hvor en dansk statsborger adopterer en udenlandsk samlevers barn (stedbarnsadoption). Ønsker barnet at erhverve dansk statsborgerskab i forbindelse med stedbarnsadoption, kan dette alene ske ved ansøgning om dansk statsborgerskab ved naturalisation. Der henvises til § 14 i cirkulæreskrivelse nr. 9253 af 6. juni 2013 om naturalisation.

Orla Hav (S) fmd. Pernille Rosenkrantz-Theil (S) Mette Reissmann (S) Jens Joel (S) Karen J. Klint (S) Astrid Krag (S)

Julie Skovsby (S) Marlene Borst Hansen (RV) Liv Holm Andersen (RV) Lotte Rod (RV) Trine Mach (SF)

Özlem Sara Cekic (SF) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) Finn Sørensen (EL) Pernille Skipper (EL) Hans Andersen (V)

Anne-Mette Winther Christiansen (V) nfm. Tina Nedergaard (V) Finn Thranum (V) Sophie Løhde (V) Fatma Øktem (V)

Karen Ellemann (V) Karin Nødgaard (DF) René Christensen (DF) Karina Adsbøl (DF) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF)

Merete Riisager (LA) Thyra Frank (LA) Mai Mercado (KF)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Det Konservative Folkeparti (KF)	8
Socialdemokratiet (S)	47	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	22	Siumut (SIU)	1
Radikale Venstre (RV)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	12	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Liberal Alliance (LA)	9		

Oversigt over bilag vedrørende L 26

Bilagsnr.	Titel
1	Høringsnotat og høringssvar, fra ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold
2	Supplerende høringssvar, fra ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold
3	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
5	Ændringsforslag fra ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold
6	1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 26

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om kommentar til høringssvaret af 2/10-14 fra Statsforvaltningen, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
2	Spm., om ministeren vil overveje en ændring af lovforslaget, således at adgangen til adoption for samlevende forudsætter, at parret lever op til de betingelser, der gælder for indgåelse af ægteskab, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, at det fremgår af lovforslaget, at man med samlevende forstår par, der har levet sammen i minimum 2½ år. Ministeren bedes svare på, om denne forståelse af begrebet samlevende flugter med eventuel anden lovgivning, hvor begrebet samlevende anvendes, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
4	Spm. om, hvordan det sikres, at kravet om 2½ års samliv ophæves, når det gælder kvindelige par, der via hjemmeinsemination skal have et barn sammen og altså ikke kan imødekomme kravet om 2½ års samliv med barnet, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå
5	Spm. om hvordan det sikres, at kravet om 2½ års samliv ophæves, når det gælder kvindelige par, der via hjemmeinsemination skal have et barn sammen og altså ikke kan imødekomme kravet om 2½ års samliv med barnet, til ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold, og ministerens svar herpå